

Trøndelag Teater 72/73

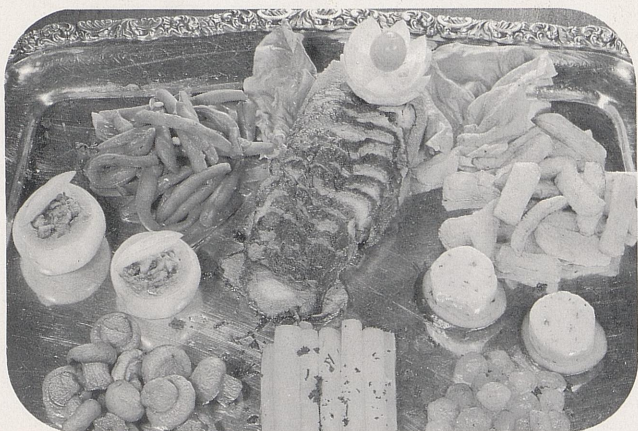
Bør Børson jr.

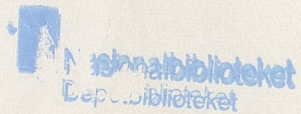
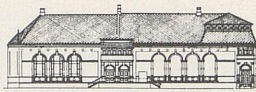
LYST PÅ GOD MAT

Restauratørgrillen

PRINSEN HOTELL

I programmet:

Alle tiders oppkomlinger	side	2
Johan Falkberget om Bør Børson	»	5
Sanger fra mussikkspillet	»	6
Fra gulnede aviser	»	10
Komponisten	»	14
Atter på folkemålets grunn	»	15
Fra Ilevoldsparken og Hjorten	»	19
Krefter i drift	»	23
Minner om Bør	»	24
Jobbetid	»	27
«Den spanske flue»	»	28
«Om 7 jenter»	»	29
Andre teatre	»	31

Administrasjon:

Arne Aas	(teatersjef)
Ole Disen	(økonomisjef)
Knut Jensen	(produksjonsleder)
Håkon Qviller	(teatersekretær)
Kari Bjerve Wold	(pressesekretær)
Tove Dahle	(salgssekretær)

Styre:

Willy Svarverud	(formann)
Svend Hokstad	
Kaare J. Tapper	
Olaf C. Taxt	
Aud Ørvig	
Kristian Engan	

ALLE TIDERS OPPKOMLINGER

Rolv Wesenlund er født i Horten og bosatt i Drøbak, men etter hvert litt av en spesialist på trøndersk lynne og dialekter.

— Trøndersk er jo så mange ting, sier Wesenlund. — Men Bør Børson må vel sies å være dialektfremmed, selv om Olderdalen er tenkt som et sted i traktene ved Ålen. Bør frigjør seg fra den lokale dialekten og plukker opp en masse fine ord og uttrykk. Det er mye ufordøyd lesning i den karen . . .

På det Norske Teatret er mussikkspillet Bør Børson spilt 180 ganger hittil. Etter Trøndelag Teater skal Wesenlund tilbake dit, deretter er det samme rolle på turne for Riksteatret og filming innimellom. Og så er Bør havnet både på Norsktoppen og i New York.

— Bør sin skjebne i USA er ennå ikke avgjort. Det tar nok sin tid å få vurdert markedsmulighetene der. Men smigrende er det jo at en norsk-norsk musical får slik oppmerksomhet.

— Bør er jo hverken typisk trøndersk eller norsk som fenomen, sier Wesenlund. Oppkomlingen finnes over alt og til alle tider. I Bør Børson finner vi blant annet et menneske som vil prøve lykken i en annen livsstil enn sin egen. Han lever i en jobbetid der penger og finanser interesserer mennesker mer enn ellers og enkelte opplever rene sjokkvirkninger av det å ha satt navnet sitt under et papir. Plutselig er man rik uten å ha arbeidet i det hele tatt!

— Norge er en nasjon av oppkomlinger, og vi er ikke den eneste, erklærer Wesenlund.

— Dagens kår er vidt forskjellige fra våre besteforeldres. De levde ennå delvis i en naturalhusholdning. Og i likhet med Bør Børson gjør vi nå en lang rekke tabber i den nye situasjonen. En brå overgang tar gjerne makten fra mennesker. Man skjønner ikke lenger hva man gjør, bare stuper uti uten å tenke på følgene. Vi har bilene, u-landene parkeringsplassene . . .

Nå har det jo vært tilløp til diskusjoner om hvorvidt «Bør Børson jr.» er et mussikkspill

Bør Børsons motorsykkel, 1913-modell, er velvilligst utlånt fra Dyrseth & Lyng og Hans F. Messel.

I de senere år har jeg møtt min venn Bør Børson jr. overalt i vårt land. Han fylte med sin bredde den norske bondes rosemalte høgsete, gikk plystrende og tilfreds opp og ned i hotellenes korridorer, satt rund og trivelig ved hjørnevinduet på våre kaféer — og hans bil holdt til alle døgnets tider utenfor. Han var dagens helt. Og derfor — — —

Kristiania i november 1920
J. F.

Disse linjene er Johan Falkbergets etterord til «Bør Børson jr.» i «Hvøsen». Historien ble opprinnelig skrevet for dette vittighetsbladet og startet der i 1917. Men den virkelige suksessen kom altså først da «Bør Børson jr.» begynte som daglig «kjeller» i Trondheimsavisen Nidaros.

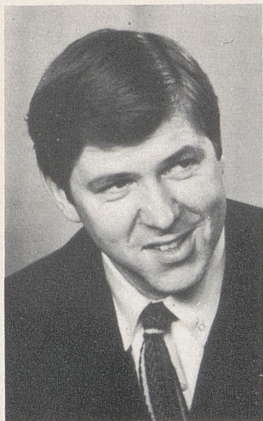
om monopolkapitalisme eller distriktsutbygging (Børson vender jo hjem til slutt). Den tråden skal vi ikke ta opp her, men slå fast at historien er en av vår tids største publikumsuksesser.

— Noen rynker på nesene av såkalte publikumsforestillinger. Men husk: masken er to-delt, den ene siden ler, bare halvparten er alvorlig! Behovet for drama, dagens eller teatrets, dekkes nå i stor grad av Fjernsynet. Legg merke til hvor sjelden folk ler foran skjermen! Jeg har en følelse av at det faktisk er mangel på muntre forestillinger, sier Wesenlund. — En god latter forlenger Bør Børson med opptil 20 minutter. Og en forestilling som denne når frem til et publikum som teatret ellers sjelden får kontakt med. Har folk hygget seg, kommer nok noen igjen siden.

— Hva skal vi si til dem som heller ikke får se «Bør Børson»?

— At Trøndelag Teater dessverre er alt for lite for slike mussikkspell, men at teater-salongen er så fin at den er noe å være stolt av. Den må tas vare på. Rives Trøndelag Teater, kan man like godt rive Eidsvollsbbygningen. Teatret i Trondheim har jo sin rot i tiden omkring 1814. Teatret hørte med når man skulle manifestere seg som selvstendig nasjon!

Harald Tusberg som laget tekstene til musikkspillet om Bør Børson jr. er ikke bare Windjammer-gutt og TV-mann, men har også en «degree» i dramatikk fra Yale University.

«Hvordan herr millionær Bør Børson ble til? Det var i den verste tulltiden da alle mennesker ble så komisk gale. Og jeg bestemte meg for å refse min forvirrede samtid med harmens salte ris. I hellig fortørnelse satte jeg meg og skrev alvorlig og dydreden.

De første kapitler er fylt av et fryktelig litterært alvor, men før jeg viste ordet av det, hadde fyrene fått en så latterlig mentalitet at jeg lo av full hals. Jeg gav da en god dag i det litterære alvor og skrev og lo av godt hjerte hver mandag i et helt år. Børson ble nemlig skrevet som føljetong i det bekjente galgenblad «Hvepsen».

Der gjorde Bør seg ikke videre. Jeg sendte så fortellingen til Røgeberg, da redaksjonssekretær i Nidaros, og han svarte omgående: «Den er et funn». — Nå løsnet skredet, nå løsnet latteren — hele Norge nordenfor Dovre gapskrattet uke etter uke. Et halvt år etter sendte jeg et særtrykk av Børson til Anders Krogvig. Et par dager etter fikk jeg brev fra ham: «Nå ligger Bør så lang han er hos Nygaard, han skal trykkes, jeg har ledd mer enn jeg egentlig har godt av.»

Hvordan det gikk'n Bør nå kjenner vi til. Kritikken var sterkt i villrede. Feinsmekkerne torde hverken le eller gråte; men hele landet ellers lo, gamle og unge, fattige og rike, leg og lærd.

Komikken ved Bør Børson skaffet meg en masse rasende individer på halsen. Posten min ble plutselig full av skamløse brev fra folk som påstod at jeg hadde skrevet om dem selv — deres slektninger eller venner. Jeg ble av de mest rasende truet med korporlig bank — og andre grundige avstraffelser.»

Mars 1938

Johan Falkberget.

(Forord til 3. utgave av «Bør Børson jr.»)

BØRS SANG

Som aille veit
så har æ vorre
på ein forretningstripp igjen.
Å drosja roinnt
som æ plar gjørra
te de forbindelsan æ kjeinn.
Det var trafikk så kolossal
at æ fekk mest panikk.
Æ såg tre-fir' aut'mobila og elektrisk trikk!
Ja, det er mangt
modern' i Trondhjæm
og mangt å heinte derifrå.
Og no er æ
Just ved poenget:
Det æ kainn anbefal' i dag:

Kjøp sukkerkandis,
og rigabalsam — — —
og springstepsko tel deinn som stepp.
Og Hårfagre sin skokrem
båd' i svart og brunt
som dokk kainn ha på lok'alet
når dåkk svinge roinnt.
Og sukkerlade — — —
te småførkjan' — — —
Den koste' nesten itj nå' pæng.
Og æ ha' parafin og sirupsfat
blomstra ty og servejat.
Ja, alt i væla, det har æ,
— believe me, baby —,
Ja alt i væla de ha æ.

Å, Æ KJEINNE EIN KAR

Å, æ kjeinne' ein kar,
å, ein støvandes mainn.
Men hainn må itj få våttå at æ elske' hainn
Tudel di, tudel dam, tudel dei.
Så æ lest som æ går roinnt å plukke litt bær,
som æ sparke' bort småstein og kjike' på trær,
så'n sjøl itj får snust opp og folk dæm itj spør
om d' e' så at æ ælske'n Bør.

Å, æ kjeinne' eit hus
æ sjer for mæ eit hus
kor vi to ska' lev' sammens i sus og i brus ...
Tudel di, tudel dam, tudel dei.
Med ei kvitmåla grind
og ei pi' og ein glunt ...
Å, det e' så banalt
at det næsten går rundt.
Men æ veit ka æ vil, æ veit kem æ vil ha,
og så læng' æ veit det, e' det bra.

Å, æ kjeinne' ein kar
å, ein støvandes mainn
som itj vente' til væla kjæm roilland's te hainn
Tudel di, tudel dam, tudel dei.

Ein som itj sit og håpe'
på stønad og trygd,
men som prøve få liv
i ei si'rompa bygd.
Æ sjer bætterdø fram te dein dagen æ tør
sjå'n Bør inn i auan
mens æ kremte og spør:
E det saint at du elske mæ, Bør?

Svein Wickstrøm og Mona Jacobsen.

ET LITE WIENERBRØD

Et lite wienerbrød fra Størens bakeri,
et lite wienerbrød får tankene på glid.
I tangorytmen blir det soleklart at dæskan pinadø,
det e' utruli' mye pæ-eng i ei kasse wienerbrød.
Ein kartong halspastill' og pænga'n strømme inn.
Ei tønne spekesild — gjør tegneboken stinn.
Nei, ska en slå sæ opp som haindelsmainn,
bli storkar peu om peu,
e' itj no' be're enn å begynn' med wienerbrød'
Det finnes grammofonplate'
kor fløtesmukksjarmøran' driv' å late'
som om det e' lurt å vær' arm.
Man si'r at løkka den ligger
i det å være fattig som en tigger,
at livet i armod har sjarm.
Nei, æ for min del takke' fan
for nå'n slags enkel tulipan
og eit budsjett så trangt at du træng' mikroskop.
Vi veit at løkka og pænger,
de glatte, glade knitterpænger hænger
i hop!

Et lite wienerbrød — fra Størens bakeri.
Et lite wienerbrød — får tankene på glid.
Nei, ska' en slå sæ opp som haindelsmainn,
bli storkar peu om peu,
e' itj nå', be're enn å begynn' med wienerbrød.

Henny Mürer (regi og koreografi) og Per Fjeld (scenografi) trenger ingen nærmere presentasjon for vårt publikum. Det skulle være nok å nevne fjorårets sommer i Tydal. Men kapellmester Roy Hellvin gjester TT for første gang. Han har tidligere bl. a. hatt den musikalske ledelsen ved Riksteatrets «Celebration» og Nationalteatrets «Kuler i solnedgang». Han spiller ellers helst jazz og har to ganger vært med og representert Norge i Montreux.

Ny fortælling av Falkberget.

I »Nidaros« begynner imorgen en ny fortælling av Johan Falkberget, **Bør Børsons levnetsbeskrivelse**. Den handler om en bondegut, som i jobbétiden begyndte som lændhandler og blev storjobber i Trondhjem og Kristiania og millioner og storkar.

»Bør Børsons levnetsbeskrivelse« er den bedste avisfortælling Falkberget endnu har skrevet og vil sikkert læses med den største interesse.

Fredag 16. januar 1920 kunngjorde avisen «Nidaros», den største nordenfjells, at neste dag begynte en ny fortælling av forfatteren Johan Falkberget.

Allerede torsdag 29. januar hadde redaktøren tydeligvis anelse av stor suksess. Over to spalter annoserer avisen: «Læser De Johan Falkbergets livfulde og underholdende fortælling — — ?»

Torsdag 1. juli kommer annen egenannonsen som også forteller mye om hvor populær «Bør Børson jr.» straks ble blant trønderne.

Også en del av våre annonsører har i anledning anledningen funnet frem reklameklisjeer brukt i Trondheims-pressen dengang.

Læser De

Johan Falkbergets

livfulde og underholdende fortælling

Bør Børsons Levnetsbeskrivelse

i „Nidaros“?

Hvis ikke saa begynd idag.

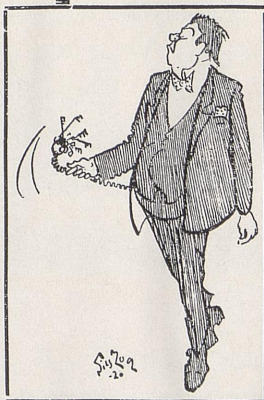
Ring op 613 f og abonner. Saalangt oplaget rækker vil der være adgang til at faa avisen fra den dag fortællingen begyndte.

NIDAROS

En av Nils Moas illustrationer til «Bør Børson jr.» i «Nidaros» 1920.

Der er endnu anledning

til at sikre sig Falkbergets fornøielige fortælling

Bør Børson

gratis ved at tegne sig som abonnent paa „Nidaros“.

Ring op 613 f og abonner med det samme — eller indsend kontingenten kr. 4.— (+ 25 øre i porto for dem som ønsker Børson) gennem nærmeste postanstalt eller direkte til ekspeditionen.

Markedsbesøkende bør benytte anledningen under sin bytur til at gaa indom vor ekspedition, Søndre gt. 8, og bestille eller forny sit abonnement paa **NIDAROS**

Til Demseses meddelelse:

Igjen på lager!

Prima vare, sekunda ikke.

Det var den gang.

Nå er det blitt Nobø, nye markeder langt vekk fra Olderdalen og 120 mill. kroner salg av prima vare, sekunda ikke -kontormøbler, radiatorer, elektriske varmeovner, renovasjonsutstyr, bildeler.

NOBØ FABRIKKER S

TRONDHEIM — HOMMELVIK — STJØRDAL

Flere 100 engelske og tyske

Dresser

i uld netop ankommet og sælges til en

pris av **kr. 75.00** pr. dres.

saalænge partiet varer.

Grundet ophør med **skotøi**

bortsælges alle sorter

Dame-, Herre- og Barneskotøi

til ekstra **Godtkjøp**

Benyt anledningen hos

H. KLEIN,

Bakke Bro.

Selv om prisene har steget siden den gang er vi fremdeles på plass med gode tilbud.

Egil Monn-Iversen
(Foto: Magnar Kirknes).

Jeg tror nok at det var de tiders sang-undervisning i gymnaset som var en utløsende faktor for Egil Monn-Iversens valg av yrker. Han ble rett og slett kastet på gangen fordi han ødela de ærgjerrige forsøk Staver'n hadde gjort for å få 4. eng. til å komme seg igjennom «Trees» av Rasbach fir-stemmig. Å huttetu!

Denne musikalske begavelsen ville jo protestere, og hans organisasjonstalent skaffet ytterligere fire elever utvisning. Et annet sted på Hegdehaugen skole fantes et piano, og så var MONN-KEYS i sin spede begynnelse. Storøyde sto vi yngre årskull når de fremførte sine første «verker», bl. a. «Loppas stolte gang på rullegardine» rundt drikkefontenen i skolegården. Men det ble bare komponistens ene klassekamerat og senere kone, Sølvi Wang, som fortsatte i THE MONN-KEYS da gruppen startet profesjonelt i 1954. Det gikk slag i slag, og vi ble mer og mer forundret. Denne noe langsomme, ettertenksomme fyren ble først musikkforlagssjef 1952–55, deretter også kapellmester ved Chat Noir 1954–59, så direktør for samme teater 1959–63. Alle-rede i 1956 startet han grammofon- og impressarioselskapet Egil Monn-Iversen A/S hvor han satt som direktør til 1964. Han har vært kapellmester ved Det Norske Teatret siden 1963, og dirigerte de fleste av oppførelsene av «Bør Børson jr.» der i huset. Fra 1964 har han også vært fast musikkmedarbeider i Norsk Rikskringkasting.

Mister De pusten? Det gjorde også alle de som husket ham fra skoledagene! Jeg slutter med å fortelle at han har produsert 22 norske spillefilmer, som komponist fått kritikerpris for musikken til «Line», og i vår gikk han dessuten og sikret seg Spillemannsprisen for musikken til Bør!

A. A.

Atter på folkemålets grunn.

Og hu og hei! Det er slikt forbistrede sol-skinnsvær ute at fanden skulle sitte her og skrive alvorlige ord om teatret og sjelen og livet og kunsten. Det er ikke vejr for aandelige sysler, Mathilde. Det er vaar!

Vår! Med sol og vind og bråtebrann og lengre dager og kalde netter og løvetann i skråningene og tynne sko og forkjølelser og småforelskelser og ditto store og yrhet og kåthet og båtpuss og utepils og i det hele tatt.

Og på scenen står Bør Børson jr. og heter Wesenlund og er prima vare, sekunda ikke og Josefine Sølvberg jubler frydefullt at: «Æ ha' det betterdø best som æ ha' det» og tro det den som vil, for teatersalongen er mørk og tett og ikke en eneste fattig liten solstråle får vridd seg inn i kunstens tempel og alt det der.

Det er vår. Og Olderdalens største sønn skal snart ta skrittet ut i den store verden, til O. C. Bentzen i Trondhjøm og Hotell Nordpol i Kristiania og kjøpe motorsykler og skipsaksjer, og apropos det, så tenker jeg et øyeblikk på navneonkelen min som tok skrittet ut i det store intet, men han hadde fallskjerm og sitter i dag som maori-høvding på en liten øy utenfor New Zealand, kanskje. Store fete hvite gud fra skyene. Hvis de da ikke spiste ham straks. Det er selvfølgelig mulig, men de fleste som kjente ham, sa han var noe vanskelig å fordøye.

Og selv om dette ikke har så meget med Bør Børson jr. og et herværende teater å gjøre, så får det heller stå til. Livet er ikke bare lek og latter, kjære venn.

Bør Børson jr.

Mussikkspell i to akter etter Johan Falkbergets roman.

MANUSKRIPT : HARALD TUSBERG
MUSIKK : EGIL MONN-IVERSEN
REGI OG KOREOGRAFI : HENNY MÜRER
SCENOGRAFI : PER FJELD
MUSIKALSK LEDELSE : ROY HELLVIN
LYS : BJØRN HØYEM

Scenemester : Audun Solbu
Inspisient og lydtekniker : Jan E. Indergaard
Repetitør : Roy Hellvin
Rekvisitør : Brit Vandbakk
Rekvisitørass. : Finn Almlie
Frisør : Jenny Krogstad
Sufflør : Ma Reitan

PREMIERE 27. APRIL 1973

Programredaksjon : Kari Bjerve Wold
Ansvarlig utgiver : Arne Aas
Foto : Roar Øhlander

Bør Børson jr.	:	Rolv Wesenlund/Svein Wickstrøm
Gammel-Bør	:	Egil Lorck
Ole Elveplassen	:	Erik Øksnes
Torsøien	:	Leif Skarra
Torsøia	:	Inger Worren
Josefine Torsøien	:	Ragnhild Sølvberg
Nils Tollvold jr.	:	Arne Reitan
O. G. Hansen, lensmann	:	Leif Jacobsen
Frøken Finckel	:	Gerdi Schjelderup
Laura Isaksen	:	Mona Jacobsen
Baronesse von Rosenhald	:	Eva Lunde
Ida Olsen	:	Berit Kullander
Tørres	:	Erik Lie
Bærtil	:	Trond Lie
Bærtils kjerring	:	Berit Kullander
Soline	:	Ruth Wærdahl
Olsen, prokurist	:	Svein Wickstrøm/Hallvard Lydvo
Ivar Zolen, aksjemegler	:	Jan Erik Berntsen
Elias Månen, »	:	John Yngvar Fearnley
Verten på Hotell Nordpol	:	Jakob Margido Esp
Kelnere	:	Svein Haagensen, Morten Borgersen
Fotografen	:	Morten Borgersen
Dansere	:	Grete Brunvoll, Berit Kullander, Ruth Wærdahl, Stephan Ahlquist, Peter Berg, Aril Martinsen.

EN PAUSE

ORKESTER:

Kapellmester Roy Hellvin (piano), Bjørn Alterhaug (bass), Knut Erik Eidsvaag (fløyte), Torbjørn Fossum (klarinet/sax), Roger Rønning (slagverk), Kåre Taraldsen (trekkspill), Olav Trondsethås (trombone), Dag Tunaal (trompet).

Sangere: Ma Reitan, Heidi Gaustad, Thor Grønnesby, Ragnhild Tønne.

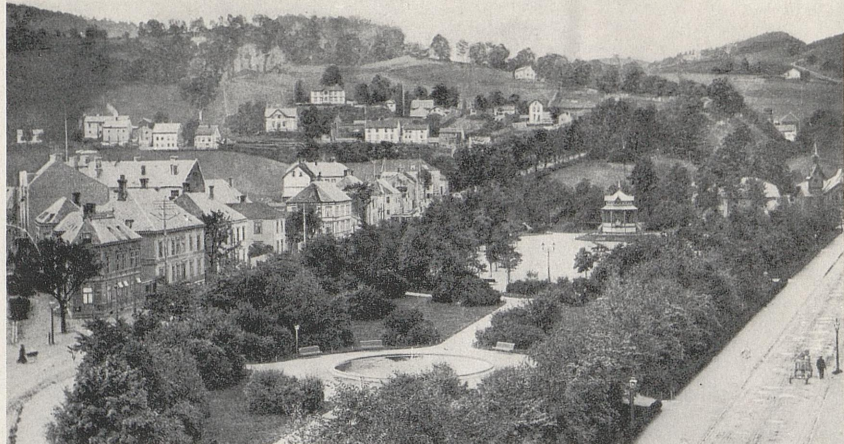
Dessuten er det altså vår, og Bør er i høyeste grad spiselig. Og så tenker jeg et lite øyeblikk på hvordan i all verden vi kan finne på å sette opp et musikkspill som dette når det er så mye trist og leit i verden, når Liv Ullmann ikke får Oscar og Nixon ikke får fredsprisen — skjønt gud vet. Men så gidder jeg ikke tenke mer på akkurat det. Og så tenker jeg i stedet på trønderne som er så utrolig heldige at de to år på rad får oppleve musikkspill som så å si er vokst rett ut av det trønderske folkemåls grunn. Rent bortsett, naturligvis, fra at de færreste som medvirker er av den lokale rase. Det er slikt som man får finne seg i. Alle kan jo ikke være født på Stiftelsen og deromkring.

Det er vår, som sagt. Og nede i IISVIKØRA parrer støvpartiklene fra Ila Jern seg muntert på nyvaskede småruter og hestehoven gror mellom jernskrapet.

Men fra spøk til alvor.

Det er vår. Og når De leser dette, er det kanskje høysommer. Og kanskje De ikke får lest dette i det hele tatt. Kanskje De ikke fikk billett. Men når De da raser som verst og våre damer i billettluka bare kan beklage og ingen forbindelser kan fikse noe som helst og livet er trist og jævlig, så husk at vi ville veldig gjerne ha hjulpet Dem. Det er ikke viljen det står på, men plassen. Ikke skjell ut våre damer, de gjør så godt de kan. Skriv heller et brev til avisen. Og så begynner De for eksempel slik: Kjære myndigheter! Og så skriver De hvor sint og ergerlig og egentlig fly forbannet De er og likefrem krever at nå må det engang bli slutt på somlingen. Gi oss et nytt teater NÅ! krever De. I Leuthenhaven. Bak det gamle teatret. Det er folkets vilje, skriver De. Og så får vi se om noen tror Dem.

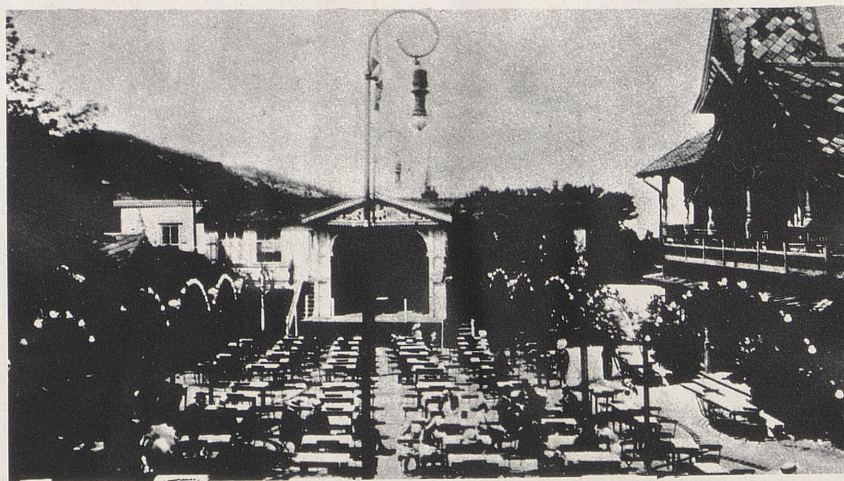
Håkon Qviller.

Populære postkort fra tiden like før 1. verdenskrig: utsikt over Ilevoldsparken og Trondhjems Tivoli, Hjorten.

Fra Hjorten. Friluftsscenen som Hans Christiansen bygget i 1879.

Nidar

Dessert Konfekt

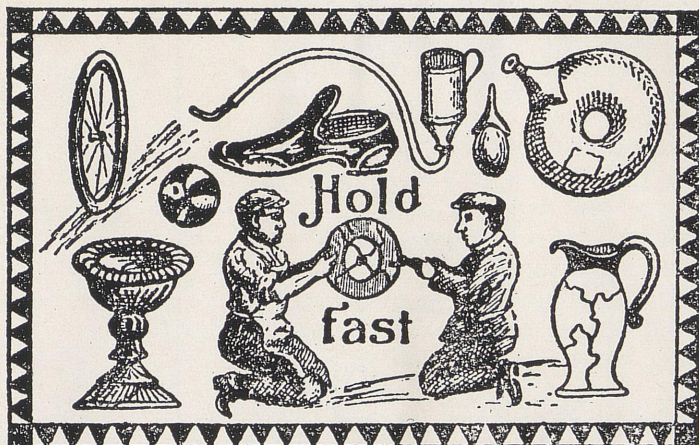
I dag:

SFINX

konfekt

Klip ut!

Klip ut!

Alr arbejde blir kontrollert av en praktisk gummiverksmester Carl Henkel,

MOTTAR alle slags gummireparatur, gummigaloger, automobil- og cykeldæk, gummislanger, alle slags sykeartikler, luftputer osv., alleslags tekniske fabrikartikler, papir- og vrivevalser, barnevogner betrækkes med nyt gummi og lakeres, alle slags kniver og sakser slipes, barber- og kjøtkvernkniver opsættes. Hurtig og solid arbeide.

Trondhjems Vulkaniseringsanstalt

Thomas Angells gt. 12 (inde i gaarden)

Telf. 1607 b.

TRONDHJEM

Førsteklasses arbeid utføres fremdeles

TRONDHJEMS VULK

Erling Skakkes gt. 3

Tlf. 27 400

Telefon 253 - 589 - 710 f.

Kvam & Gisvold

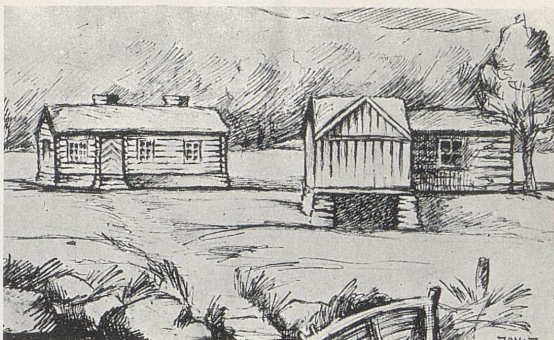
Slik annonserte vi i 1920. Og selv om vi fortsatt leverer disse varer, vil vi i dag fremheve

BELEGG FOR GULV OG VEGG

som våre store spesialiteter.

KVAM & GISVOLD

Kjøpmannsgt. 34 — Sentralbord 30 010

Trondalen der Johan Falkberget var født.

Det viser seg nå at jobbetiden er av sekundær art. Den var nok bare en tilfeldig plattform der Bør gjorde sin entrè. Han kunne ha stått frem uten den, om enn i en annen skikkelse. Bør Børson er våre urkrefter i drift. Han har vært her siden Hårfages tid, og vil bli her i all fremtid. Børson var et godt hode og ingen senge- eller sofaheldt. Og langt ifra en dårlig person. Folk i alle aldre tåler å se og høre ham — ikke minst i en tid da de beste egenskapene hos menneskene omkring i verden truer med å gå opp i limingen.

Bør Børson er en personifisering av den sunne og friske drømmen om fremtiden, den vi alle har hatt i en eller annen form. Han — som Don Quijote og vår egen vidgjetne Peer Gynt, for å nevne et par ekspanter. Med dette vil jeg ikke ha sagt at jeg stiller meg i positur ved siden av Cervantes og Ibsen. Jeg kjenner min begrensning.

Ole Elveplassen er reversen av både Børson og samfunnet. Jeg har forsøkt å vise hvordan fattigdom og nød og all tenkelig elendighet driver et menneske inn i nødløgn og kjeltringstreker for å berge livet. Det gamle klassesamfunnet greidde ikke å forsimple den gode Bør, takket være hans ungdom og det strålende livsmotet hans.

Jeg understreker forsøkt. Børson gikk heller ikke unna for løgn når det knep. Han gjorde det bare med større fantasi og eleganse, fordi han var langt mer begavet enn den stakkars Elveplassen.

(Johan Falkberget om Bør Børson jr. i intervju med den svenske avisa Expressen.)

GODE TIDER

Run på bankene—og på fattiggassen.
(Hvepsen.)

Toralf Sandø som Bør Børson på Falkbergets Teater i 1936. Falkbergets Teater gjestet også flere ganger Trøndelag med Toralf Sandø som Bør Børson jr., siste gang i 1959 da man spilte før fulle hus i Trøndelag Teater nesten hele sommeren igjennom.

Toralf Sandø i filmen «Bør Børson jr.» 1938.

1) Johan Falkberget ble 27 år gammel redaktør av avisa «Nybrott» i Ålesund. Familien ble igjen i Trondalen hos Falkbergets foreldre. Men «Nybrott» måtte gå inn, og J. F. brøt opp for å friste lykken i Kristiania. Det var i 1907.

2) Høsten 1909 kunne Anna Marie Falkberget og barna flytte sørover til far i Kristiania. «Hulen» var stuen i leiligheten familien til slutt fikk i en nybygd villa på Fløyfjeld i Grorudhagan.

Med nye erfaringer reiste far hjem¹⁾ for å besøke sin familie før han dro til Kristiania. På gods og gull var han like arm som da han gav seg i vei til Ålesund, men han hadde lært meget, og tilegnet seg nyttige kunnskaper under sitt arbeid og opphold der.

Da toget fra Trondheim hadde passert Støren, kom konduktøren inn til far i kupeen, la billett-tangen høflig på uniformsluen, slo hælene sammen og spurte den reisende «storkaren»:

«Skal Demses ha middag i Singsås?»

Far gløttet opp fra sine papirer og tenkte seg om. Men «Demeses» hadde nok ikke råd til den slags, og han svarte med en liten hvit løgn for ikke å skuffe statsbanens prektige mann, at han hadde spist middag i Trondhjøm.

Dette lille intermesso kom far til nytte da han siden skrev «Bør Børson jr.».

Jeg hadde det fint i sofaen inne i «Hulen»²⁾ hos far, for der fikk jeg lese så lenge jeg ville mens far arbeidet. Da han holdt på med «Bør Børson jr.», hadde vi mye moro om kveldene. Han skrev alltid det fortsettende kapittel dagen eller natten før det skulle leveres. Han var således ikke redd for at han ikke skulle klare jobben, for med det samme han satte seg ned for å skrive, boblet fantasien. Av og til vendte han seg leende mot meg og sa: «Her er det noe du må høre. Dette tror jeg er nokså morsomt.»

Ja, om det var! Han kunne lese hele kapitlet ferdig før vi fikk sukk for oss. Og vi gaplo begge av 'n Bør, lensmann O. G.

Kjære Aasta Varinö -
Ja, så skal du ha takk
for at du som lita jente
hjalp meg, så le da jeg
skrev på - på hørsel.

Herrni 30. septembar 1904.

Falk.

Bitre erfaringer

Johan Falkberget drev omfattende selvstudier i den tiden han arbeidet i gruv-ene på Røros, og blant annet tok han handels-skoleeksamen pr. korres-pondanse. Ved avslutning-ten fikk han følgende at-
test fra skolens leder:

«De fik en god eksamen, Falkberget, men nogen handelsmann bliver De dog ikke.»

Den spådommen slo til. Sammen med sin far startet J. F. landhandleri i et lite rom vegg i vegg med hestestallen ved Kongens Gruve. All handel skulle foregå fiks kontant. Johan Falkberget selv reklamerte hver gang nye varer kom fra Røros: «Prima varer til billigste pris! Reell betjening!» ropte han ut over gruveplassen. Men etter hvert seiret det gode hjerte og folk fikk varer på kreditt. Til slutt hadde handelsmennene ingen penger å kjøpe nye varer for, de ble nektet mer kreditt, og krambu-
affæren endte med tvangs-
auksjon hjemme hos Falk-
bergets høsten 1904.

Men disse sørgelige er-
faringene kom til god nytte da Bør Børson jr. ble til, og denne gang var også den økonomiske suksess sikret.

Johan Falkberget sammen med faren Mikkel Andreas Pedersen Lillebakken. De to drev en kort tid landhandel ved Kongens Gruve på Røros. Gutten Johan begynte å bruke navnet Falkberget alt i folkeskolealderen. Det var navnet på berghammeren bak farsgården, og dette var brukt i gamle skjøter.

Hansen, Tollvoll-guten, Frøken Finchel, osv., inntil mor tross mange lukkede dører ble vekket av sin søvn og kom farende og spurte hva det var for slags leven på oss. Glad for å være ferdig med ukens kapittel av «Bør Børson jr.» slukket far lyset, pustet lettet og gikk til sengs, han også.

Da far uken etter atter satt med føljetongen, snudde han seg igjen mot meg i sove-sofaen og sa:

«Her har jeg et kvinnemenneske jeg er for trett til å finne noe navn på. Du får greie det du denne gangen.»

Jeg var nesten inne i søvnen, og litt grøtet i stemmen sa jeg: «Kall henne Laura Isaksen, du!»

Og Laura Isaksen ble det. Jeg er nok den eneste her på jord som har laget navn på en av fars personer.

(Fra Aasta Falkberget: «Far og mor i unge år». Aschehoug Forlag 1971.)

Bør Børson jr.
Originalplaten fåes hos

Olaf T. Ranum
ESTABLERT 1899

RADIO - FJERNSYN - GRAMMOFON - MUSIKK

Norges nye skipsredere (Hvepsen).

Jobbetid,

periode med omfattende økon. spekulasjon. Brukes i Norge spesielt om tiden under 1. verdenskrig, da eksportpriser og skipsfrakter ble drevet sterkt i været p.g.a. de krigførendes etterspørsel, og det ble innvunnet store krigskonjunkturførtjenester.

Dette førte til voldsom spekulasjon i skipsaksjer o.a. verdipapirer; det ble også startet mange forretningsforetak som ikke hadde tilstrekkelig solid grunnlag og n. kapital ble i noen tilfelle plassert i tvilsomme utenl. prosjekter. J. ebbet ut da krigstilstanden opphørte; også i de første etterkrigsårene var det høykonjunktur, men høsten 1920 kom sammenbruddet som førte over i en dyp og langvarig økon. depresjon.

(Gyldendal Store
Konversasjonsleksikon)

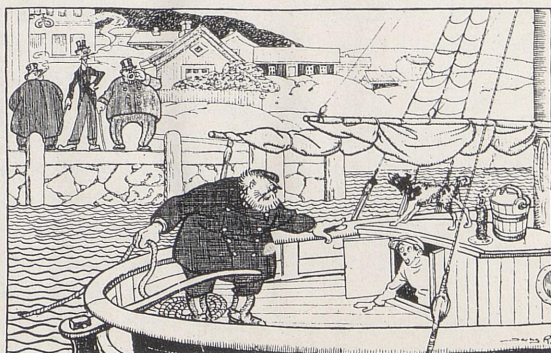
Den skal være helt sann, den historien om han som tente på sigaren med en 1000-lapp under aksjefeiring i Palmehaven i den mest hektiske jobbetiden. Det er heller ikke løgn at det var der NTH-studenter ofte satt i stedet for på forelesninger. Man måtte jo følge kursene og omsette når tallene var gunstigst mulig. Utrolig mange annet være katastrofal mangel på kontanter. Ennå verserer historien om visergutten som aldri fikk lønn i annet enn aksjer, og som plutselig ble byens rikeste tenåring da det sa piff-paff et eller annet sted ute i verden. Han skulle være sett dagen etter på Nordre iført snippkjole og flosshatt.

Ved utgangen av 1915 var det 14 autoriserte aksjemeglere i Trondheim. I midten av 20-årene sank tallet til det mer normale. I 1926 var det registrert bare tre aksjemeglere i byen.

To tusen norske sjøfolk omkom under første verdenskrig. Et av de første norske skip som gikk ned etter tysk torpedering var Nordenfjeldskes «Svein Jarl» på vei til Kirkenes med kull. Det skjedde i juni 1915.

Jobberen: — Hei skipper.
En halv million for skuten.
Skipperen: — Sett motoren
i gang, Jonas. Her i byen
er folk gale.

(Hvepsen.)

Den unge Per Aabel i samspill med sin far Hauk Aabel: «Gled deg, pappa, her er jeg!»

Høstens åpningsforestilling:

PER AABEL I

«DEN SPANSKE FLUE»

Per Aabel kommer! Denne gang som Ludwig Klinke, en herre som har forlystet Oslo-publikum i årevis, og som Per Aabel spilte også forrige sesong på Nationalteatret.

Trøndelag Teater åpner høstsesongen med «Den spanske flue» av Franz Arnold og Ernst Bach. I denne farsen spiller sedelighetsforeningens makt en vesentlig rolle. Medlemmene der er stort sett eldre kvinner med alt for god tid til å snuse i andres privatliv. De er alle gifte med betydelige menn som for å bevare sin anseelse, støtter fruene arbeid for samfunnets beste. Katastrofen skjer da det ryktes at en aktet mann i byen hadde et barn med en annen den gang han giftet seg med sin nåværende kone. Jakten etter den skyldige fører til de mest fantastiske forviklinger, misforståelser og

feiltagelser. «Den spanske flue», — en danserinne som svermet der i byen for 25 år siden, forstår fortsatt å gjøre seg sterkt gjeldende, men nå først og fremst på det økonomiske område. Hennes meget begavede sønn har slett ikke bare en far, det er flere som har gitt sine regelmessige barnebidrag. Og til slutt blir de gamle, gale herrer konfrontert både med sønnen og fluen, til stor bestyrtelse for hele sedelighetsforeningen.

Regien er ved Per Aabel og Arne Aas.

Teaterloftet

OM 7 JENTER

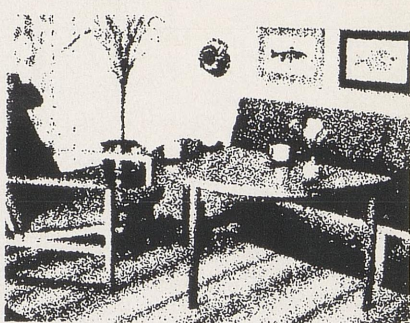
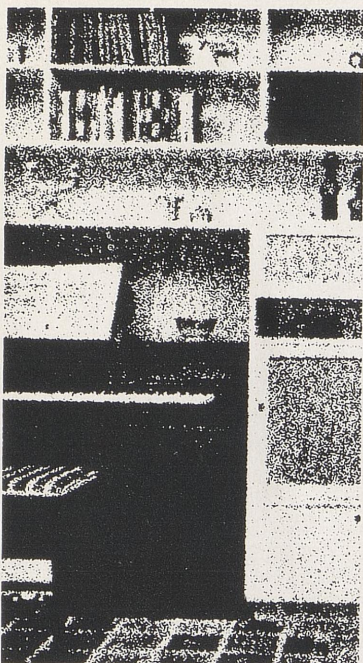
Lena Nyman som Barbro i «Om 7 flickor» på Dramaten 1971.

Høstsesongen på Teaterloftet innledes med «Om 7 jenter», et halvdokumentarisk teaterstykke som vakte stor oppsikt da det ble vist for første gang i Stockholm høsten 1971. Skuespillet er bygget på boken «Jag skiter i varenda jävla pundhuvud» av Erik Torsteinsson. Den kom ut i 1970 og hadde form som dagboksnotiser omkring vanskelige problemer som ungdomsnarkomani og ungdomsalkoholisme.

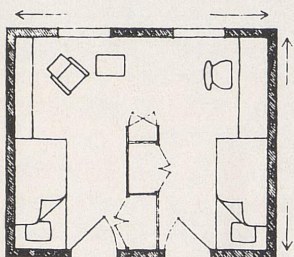
På Dramaten i Stockholm tok en gruppe skuespillere med Barbro Larsson som instruktør og forfatteren Erik Torstenson som medarbeider, opp bokens innhold til diskusjon og omarbeidet den for scenen. Resultatet ble skuespillet «Om 7 flickor». Forfatteren selv sier: Jeg har skrevet et stykke om 7 jenter som ikke taler vårt ord-sprog, og som ikke forstår det, og det er blitt en av årsakene til at de har det vanskelig. Kan du ikke forklare eller bortforklare i en besværlig situasjon, så kan du ikke regne med å bli forstått ved hjelp av en bevegelse eller et uttrykk. Kan du ikke svare myndighetene med ord, er det stor risiko for at du blir tatt i forvaring.

— I politikken og byråkratiet er en fremgang dirkete proporsjonal med evnen til å ordlegge seg. Den som ikke kan snakke for sine varer, gjør ingen forretning».

Iscenesettelsen av «Om 7 jenter» er ved Ola Moum som er vår nye teatersekretær.

TENK HJEM

TENK FORSIKRING

**TENK TRONDHJEMS
FORSIKRING**

BYENS EGET FORSIKRINGSSELSKAP

Søndre gt. 14

Telefon 28 540

ANDRE TEATRES REPERTOAR

NATIONAL THEATRET

TOLVSKILLINGSOPERAEN
av Bertolt Brecht og Kurt Weill.
Regi: Pål Løkkeberg.

EN SOMMERNATTSDRØM
av William Shakespeare. Regi: Edith Roger.

DEN POLITISKE KANNESTØPER
av Ludvig Holberg. Regi: Kristen Sørlie.

DEN SPANSKE FLUE
av Arnold & Bach. Regi:

Amfiscenen:

I BLINDE
av David Rabe. Regi: Arild Brinchmann.

LEVE GARY
av Allan Edwall. Regi: Otto Homlung

GJENGANGERE
av Henrik Ibsen. Regi: Pål Løkkeberg.

FRØKEN JULIE
av August Strindberg. Regi: Kirsten Sørlie.

ALLE HAR EN ANNEN
av Alan Ayckbourn. Regi: Johan Fillinger.

MESTERSKAPSSESONGEN
av Jason Miller. Regi: Barthold Halle.

DET LYKKELIGE VALG
av Nils Kiær.

KNUTSEN OG LUDVIGSEN
av Øystein Dolmen og Gustav Lorentzen.
Regi: Terje Mærli.

UNGEN
av Oskar Braaten/Harald Tusberg.
Musikk: Egil Monn-Iversen.

OSLO
NYE

Det Norske Teatret

Hovudscenen:

OM SJU JENTER
av Erik Torstensson. Regi: Ingebjørg Sem.

Scene 2: SONG OM DØD OG LIV
Eit Tor Jonsson-program. Regi: Ingebjørg Sem.

Teatret Vårt: ORDET
av Kaj Munk.
Regi: Rønnaug Alten/Kjetil Bang-Hansen.

Hålogaland Teater: DET E HER Æ HØRE TEL
Et gruppearbeid.
Tekst: Klaus Hagerup. Regi: Jan Bull.

Rogaland Teater

EN HANDELSREISENDES DØD
av Arthur Miller. Regi: Gerhard Knoop.

FRU CARRARS GEVÆR
av Bertolt Brecht. Regi: Merete Skavlan.

VEIEN TIL SLOTTET
av Sverre Bentzen og Carl Christian Thorsen.
Regi: Sverre Bentzen.

ORDET
av Kaj Munk. Regi: Knut Thomassen.

AGNES
av Kent Andersson. Regi: Anne Gullestad.

DEN SPANSKE FLUE
av Arnold/Bach. Regi: Rolf Berntzen.

Lille scene: HVORFOR ER ALT SÅ LENGE SIDEN
av Helge Hagerup. Regi: Arne Jacobsen.

I BAKVENDTLAND
av Alf Prøysen. Regi: Jannik Bonnevie.

DEN TAPRE SOLDATEN SVEJK
av Jaroslav Hasek. Dramatisert av Lars Edstrøm.
Regi: Gudrun Waadeland.

NOK SEX, TAKK!
av Anthony Marriott og Alistair Foot.
Regi: Håkon Qviller. Turne fra Trøndelag Teater.

TRØNDELAG BILDENDE KUNSTNERES og TRØNDELAG TEATERS UTLODNING

Trekning 21. mars 1973

«Kaktusgrafikk»

av Astri Wallster Holdbakk nr. 49045

Skisse av Elisabeth Eggen » 49920

Akvarell av Greta Thiis » 49006

«Blomster»

av Sigmund Schjelderup Pedersen » 49180

Alle gevinster er avhentet.

La ikke familien arve gjelden!
Fremtiden kan forsikres!

FORENEDE LIV

Livs- og Pensjonsforsikring A/S

Æ sei som'n Bør: PRIMA- SEKUNDA IKKE!

Hvis De skal ha førsteklasses
foto — eller film-utstyr — — —
... eller et godt portrett.

Kings
i City
Tlf: 29440

Kings
på Heimdal
Tlf: 46440

Kings
Kongens gt. 40
Tlf: 29740

King
O. E. HOLMGREN
DRONNINGENS GT. 9 POSTBOKS 4

Nasjonalbiblioteket
Depotbiblioteket

Bør Børson jr. musikkspill i to
akter etter Johan Falkbergets

18g074065